

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 35. Vtrum intellectus creatus possit ita perfectè videre Deum, vt in eo
videat, & comprehendat omnia possibilia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

Deus comprehenderetur deberet, cognosci cognitione adequante diuinam cognoscibilitatem; sed hoc est impossibile; ergo &c. Probatur minor: nam tanta est cognoscibilitas rei, quanta est ipsius entitas, actualitas, & perfectio: sed Deus habet entitatem, actualitatem, & perfectionem in omni genere infinitam; ergo habet cognoscibilitatem infinitam; sed ad quandam infinitam cognoscibilitatem requiritur infinita virtus cognoscitiua, atque infinitum lumen intellectuale; intellectus autem creatus, sicut non potest habere entitatem, perfectionem, & actualitatem infinitam, sic non potest habere infinitam vim cognoscitiuam; ergo &c. Idcirco Ier. 32. Deus dicitur: *Magnus consilio, & incomprehensibilis cogitatu*; & Concilium Lateranense sub Innocentio III. relatu cap. firmiter, dicit: *Firmiter credimus, quod unus solus sit Deus aternus, immensus, incomprehensibilis*.

6. Ad 1. distinguo maiorem: illud comprehenditur, quod ita videtur, vt nihil eius lateat videntem pure ex parte obiecti, nego maiorem; ex parte modi cognoscendi, concedo maiorem: distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Ad comprehensionem requiritur, vt obiectum cognoscatur ita, vt nullo pacto lateat ex parte modi cognoscendi; sed cum obiectum non cognoscitur quantum est cognoscibile, eo ipso latet aliquo pacto ex parte modi cognoscendi: e. g. cum veritas cognoscibilis euidenter cognoscitur solum probabiliter, aliquo pacto latet; ergo Deus cum non videatur quantum est visibilis, ita videtur, vt aliquo pacto lateat, adeoque non comprehenditur.

7. Ad 2. distinguo consequens; ergo possumus Deum comprehendere comprehensione opposita insecutioni, concedo; comprehensione inclusionis, nego consequentiam. Duplex est comprehensio. Prima opponitur insecutioni, & consistit in hoc, vt perueniamus ad tenendum id, quod sequebamur; & in hoc sensu Deus comprehenditur à beatis, quia perueniunt ad Deum tenendum, & possidendum iuxta illud Cant. 3. *Tenui eum, nec dimittam*. Secunda est comprehensio inclusionis, per quam includens adequatur incluso, vel etiam excedit; & tali comprehensione Deus non potest cognitione creata comprehendi, vt explicatum est. Vide S. Thomam hic q. 12. art. 7. Responsione ad primum.

QVÆSTIO XXXV.

Virum intellectus creatus possit ita perfecte videre Deum, ut in eo videat, & comprehendat omnia possibilia?

S. Th. q. 12. art. 8.

1. Videtur, quod possit, primò, quia intellectus omnia illa, quæ potest videre, &

comprehendere in se ipsis, potest etiam videre, & comprehendere in diuina essentia; sed intellectus creatus potest in se ipsis videre, & comprehendere omnes creaturas possibiles, & existentes; ergo potest illas videre, & comprehendere etiam in diuina essentia. Probatur minor: nam perfectior est cognitio videns Deum in se ipso, quam cognitio videns, & comprehendens vno intuitu omnes creaturas possibiles in se ipsis; sed intellectus potens habere cognitionem perfectiorem, potest etiam habere cognitionem minus perfectam, ideoque 3. de anima text. 7. dicitur, quod qui potest intelligere maius, potest etiam intelligere minima; ergo intellectus creatus, qui potest habere cognitionem perfectiorem, qua videat diuinam essentiam in se ipsa, potest etiam habere cognitionem imperfectiorem, qua videat, & comprehendat omnes creaturas existentes, & possibiles in se ipsis.

3. Secundò intellectus creatus naturaliter desiderat scire omnia; sed per visionem Dei intellectus creatus beatur, ac proinde quietatur eius naturale desiderium; ergo intellectus creatus potest in Deo videre omnia, immo illa videt de facto; ideoque Gregorius lib. 4. Dialog. dicit: *Quid est, quod non videant, qui videntem omnia vident?*

3. Respondeo Magistrum sententiarum in 4. dist. 14. docuisse, animam Christi de facto videre in Deo omnia possibilia, & existentia, ac proinde non repugnare visionem creatam, in Deo videntem omnes creaturas possibiles, & existentes; & hanc opinionem secuti sunt plures Doctores, qui tamen non explicant, vtrum loquantur de cognitione, qua omnes creaturæ non solum viderentur, sed etiam comprehenderentur, an solum de cognitione, qua solum viderentur, sed non comprehenderentur.

4. Dicendum cum sententia communi iuxta Doctrinam S. Thomæ hoc artic. 8. qu. 12. Repugnat cognitio creata omnes creaturas possibiles, & existentes comprehendens in se ipsis, vel in essentia diuina.

5. Probatur primò: nam vt cognitio creata cognosceret comprehensiuè omnes creaturas possibiles, deberet adequare cognoscibilitatem omnium creaturarum possibilium; sed hoc repugnat; ergo &c. Probatur minor: nam cognoscitiuitas creata, quæ non solum non includit omnes cognoscitiuitates creatas, sed in linea cognoscitiuitatis creatæ est ita deficiens, vt possit dari cognoscitiuitas creata maior, & maior in infinitum, non potest adequare cognoscibilitatem creatam includentem omnes cognoscibilitates creatas maiores, & maiores in infinitum, ac qua proinde non potest dari cognoscibilitas creata maior; sed quælibet singularis cognitio creata non continet omnem cognoscitiuitatem creatam, sed habet supra se alias cognoscitiuitates creatas maiores, & maiores in infinitum; cognoscibilitas autem omnium creaturarum possibilium, & exi-

& existentium continet omnes cognoscibiles creatas, etiam maiores, & maiores in infinitum, ideoque non habet supra se maiorem cognoscibilitatem creatam; ergo. Probatur prima pars minoris, quod nimirum quælibet singularis cognoscitiuitas creata habeat supra se maiorem, & maiorem cognoscibilitatem creatam; nam quælibet cognoscitiuitas creata infinite distat à diuina cognoscitiuitate; ergo potest dari cognoscitiuitas maior, & maior, ac magis, & magis participans de diuina cognoscitiuitate. Cum igitur quælibet singularis cognitio creata habeat cognoscitiuitatem, qua potest dari maior, & maior in infinitum, non potest adæquare cognoscibilitatē omnium creaturarum possibilem, & qua non potest dari maior cognoscibilitas in linea cognoscibilitatis creata; ac proinde cognitio creata non potest comprehendere omnes creaturas posibles, & existentes.

6. Confirmatur primò; nam vt cognitio creata comprehenderet omnia possiblem creatura, deberet comprehendere omnes visiones posibles diuinæ essentia perfectiores, & perfectiores in infinitum; sed hoc repugnat; ergo &c. Probatur minor; vel enim talis cognitio videret Deum immediatè, vel non; sed seu videret immediatè, seu non, non posset comprehendere omnes visiones posibles diuinæ essentia; ergo &c. Probatur minor; nam cognitio, quæ imperfectius cognoscit aliquod obiectum, non potest comprehendere cognitionem, quæ perfectius cognoscit idem obiectum; sed quælibet cognitio non videns Deum in se ipso, imperfectius cognoscit Deum, quam visio beata, quæ Deum videt in se ipso; ergo cognitio, quæ non videt Deum in se ipso, non potest comprehendere vllam visionem beatam, qua Deus videatur in se ipso, ac multo minus potest comprehendere omnes visiones beatas perfectiores, & perfectiores in infinitum. Rursus visio immediata Dei videns Deum imperfectius non potest comprehendere aliam visionem beatam, quæ videat Deum perfectius; sed quælibet visio creata ita videt Deum, vt sint posibles visiones perfectiores, & perfectiores in infinitum, ac proinde videntes Deum perfectius, & perfectius in infinitum; ergo quælibet visio creata ita videt Deum, vt non possit comprehendere visiones Dei perfectiores, & perfectiores in infinitum, ac proinde multo minus potest comprehendere omnes simul. Probatur maior; nam cū essentia visionis Dei cōsistat in hoc, quod videat Deum, tāta est essentia, & perfectio visionis, quanta est cognoscitiuitas, qua Deum cognoscit, & videt; sed quanta est entitas, & perfectio visionis, tāta est eiusdē cognoscibilitas; ergo tanta est cognoscibilitas cognitionis, quanta est eiusdē cognoscitiuitas; nam quæ sunt æqualia eidem tertio, sunt æqualia inter se; sed visio videns Deum imperfectius non potest adæquare cognoscitiuitatem visionis videntis Deum perfectius; ergo nec potest adæquare eiusdē cognoscibi-

litatem, ac proinde non potest eam comprehendere. Confirmatur; nam videtur per se notum, quod si discipulus non potest aliquod obiectum cognoscere perfectè, sicut cognoscitur à magistro, non potest comprehendere scientiam, & cognitionem magistri de tali obiecto; ergo visio inferior non potens videre Deum ita perfectè, sicut videtur per visionem superiorem, non potest comprehendere visionem superiorem.

7. Ex dictis tria inferuntur. Primum est: visio videns Deum in se non potest comprehendere, nisi per aliam visionem videntem Deum in se. Ratio est, quia vt comprehendatur, debet comprehendere per cognitionem cognoscentem Deum non minus perfectè, quam cognoscatur per visionem Dei in se; sed nulla cognitio non videns Deum in se potest Deum videre ita perfectè, sicut videtur per visionem, qua videtur in se; ergo &c.

8. Secundum, quod inferitur, est: visio videns Deum in se ipso non potest comprehendere in se ipsa, sed solum potest comprehendere in diuina essentia, tanquam in obiecto formali. Ratio est, quia ex modo dictis visio videns Deum in se ipso non potest comprehendere, nisi per aliam visionem, qua Deus videatur in se ipso; sed visio videns visionem in se ipsa tanquam in obiecto formali non potest videre Deum prout est in se, vt dictum est quæst. 30. num. 7. ergo.

9. Tertium est: visio videns Deum in se ipso non potest comprehendere per vllam visionem inferiorem, sed solum per visionem æqualem, vel superiorem, & perfectiorem. Ratio est, quia ex dictis num. 6. visio videns Deum imperfectius non potest comprehendere visionem, quæ videat Deum perfectius.

10. Probatur tertio conclusio; nam non potest dari creatura, quæ sit physice æqualis omnibus alijs creaturis possibilem, & existentibus, ita vt adæquet perfectionem omnium creaturarum possibilem, & existentium; ergo neque potest dari creatura, quæ sit intentionaliter æqualis omnibus alijs creaturis possibilem, & existentibus, ita vt per suam cognoscitiuitatem adæquet cognoscibilitatem omnium creaturarum possibilem, & existentium; sed vt cognitio creata comprehenderet omnes creaturas posibles, & existentes, per suam cognoscitiuitatem deberet adæquare cognoscibilitatem omnium creaturarum possibilem, & existentium; ergo non potest dari cognitio creata comprehendens omnes creaturas posibles, & existentes. Probatur primum antecedens; nam data quacunque creatura, cum infinite distat à Deo, potest dari creatura perfectior, & perfectior in infinitum, ac magis participans de diuina perfectione, ac proinde talis creatura non adæquat perfectionem omnium creaturarum possibilem, & existentium. Probatur iam consequentia. Nam sicut creatura posibles, quia sunt perfectiores, & perfectiores in infinitum, non possunt adæ-

adæquari physicè ab vlla determinata creatura, sic quia habent cognoscibilitatem maiorem, & maiorem in infinitum, non possunt adæquari ab vlla determinata, & singulari cognoscitivitate creata.

11. Concluditur ex dictis omnes creaturas possibiles non posse comprehendere, neque in se ipsis, neque in essentia diuina.

12. Quæres, vtrum intellectus creatus possit distinctè cognoscere omnia possibilia saltem cognitione non comprehensua?

13. Respondeo, quod in Physica quæst. 35. agens de infinito in resp. ad 4. dixi non possit dari cognitionem creatam distinctè cognoscens infinita; sed possibilia sunt infinita; ergo non potest dari cognitio creata distinctè cognoscens omnia possibilia. Sed quæstio est philosophica.

14. Ad 1. distinguo maiorem: perfectior ex vno capite est cognitio videns Deum in se ipso, quam cognitio comprehendens omnes creaturas in se ipsis, sed ita, vt ex alio capite sit etiam imperfectior, concedo; sed ita, vt non sit etiam imperfectior, nego; & distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Quelibet visio Dei propter infinitam excellentiam obiecti formalis est perfectior cognitione comprehensua omnium creaturarum; sed ex alio capite cognitio comprehensua omnium creaturarum possibilium, cum comprehenderet omnes visiones Dei perfectiores, & perfectiores in infinitum, esset perfectior singulis visionibus Dei, ac proinde repugnat. Ex eo autem, quod intellectus possit habere visionem Dei perfectiorem, non sequitur, quod possit habere cognitionem comprehensiuam omnium creaturarum, quæ esset simul perfectior, & imperfectior qualibet visione Dei, ac proinde repugnat, & implicat contradictionem.

15. Ad 2. distinguo maiorem: intellectus creatus naturaliter desiderat scire omnia secundum rationes vniuersales, specificas, & genericas, concedo; secundum individua, nego; concedo minorem; & distinguo eodem pacto consequens. Beati in Deo vident omnia secundum aliquas rationes vniuersales, & communes, non autem secundum rationes singulares, & individuas, ideoque non vident, nec videre possunt omnia possibilia, distinctè, & comprehensiuè. Videri potest Sanctus Thomas hęc q. 12. art. 8. ad resp. ad 4.

QVÆSTIO XXXVI.

Vtrum qui videret in Deo quidquid est formaliter, & simul quidquid est eminenter in Deo, hoc est omnes creaturas possibiles, eo ipso comprehenderet Deum?

S. Th. q. 12. art. 8.

1. Videtur, quod non comprehenderet, primò, quia aliud est cognoscere totum

cognoscibile, aliud est cognoscere totum cognoscibile, quantum est cognoscibile, hoc est adæquando eius cognoscibilitatem: & quidem istæ duæ rationes ex suo conceptu formaliter abstrahissimis sunt separabiles; ergo nisi sit aliqua specialis repugnantia ratione materiæ, potest per visionem Dei videri quidquid est cognoscibile in Deo, hoc est quidquid est formaliter, & eminenter in Deo, absque eo quod cognoscatur, quantum est cognoscibile; sed nulla est repugnantia ratione materiæ, vt per visionem Dei videatur quidquid est formaliter, & eminenter in Deo, absque eo quod videatur tota claritate, qua est vtilitatis, & qua videtur ab ipso Deo; ergo. Probatur primum antecedens: nam qui dicit, *Deus qui est Trinus in Personis, & Vnus in essentia, potest facere omnia*, cognoscit quidquid est cognoscibile, & quidquid est in Deo formaliter, & eminenter, hoc est Deum Trinum in Personis, & vnum in essentia, & omnes creaturas, & tamen non cognoscit quantum est cognoscibile, hoc est claritate adæquante cognoscibilitatem obiecti. Rursus, & est exemplum allatum à S. Thoma hac quæst. 12. art. 7. tota propositio demonstrabilis potest cognosci solum probabiliter, & tunc cognoscitur tota, sed non cognoscitur quantum est cognoscibilis; ergo &c.

2. Secundò si dicatur posse quidem abstractiuè cognosci totum cognoscibile, absque eo quod cognoscatur quantum est cognoscibile, sed non posse intuitiuè cognosci totum cognoscibile, absque eo quod cognoscatur quantum est cognoscibile, contra est: nam ideo totum cognoscibile potest abstractiuè cognosci, quin cognoscatur quantum est cognoscibile, quia potest cognosci intuitiuè, & eo ipso quod non cognoscatur intuitiuè, non cognoscitur quantum est cognoscibile: siquidem cognitio intuitiua est perfectior abstractiua; sed potest contingere, quod totum obiectum exigens cognosci cognitione intuitiua intensa vt mille cognoscatur cognitione intuitiua intensa solum vt quatuor, quæ est imperfectior cognitione vt mille; ergo potest contingere, vt etiam cognitione intuitiua totum obiectum cognoscatur, & tamen non cognoscatur quantum est cognoscibile, & quantum exigit cognosci. Confirmatur: nam visio ocularis est cognitio intuitiua, & tamen tota albedo, quæ exigit videri visione clara, vt octo, potest videri visione clara vt quatuor, ac proinde non quantum est visibilis; ergo à pari.

3. Tertiò si dicatur, quod saltem qui in Deo videret distinctè omnia prædicata, quæ formaliter, & eminenter sunt in Deo, & omnia possibilia, comprehenderet Deum, contra est, quia omnia prædicata, quæ formaliter, & eminenter sunt in Deo, possunt videri, vel claritate, vt octo, vel claritate vt nouem, vel claritate etiam infinita, prout videntur ab ipso Deo; sed si videantur solum